

Vergaderjaar 2007–2008

31 200 VI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 2008

Nr. 178

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2008

Tijdens de regeling van werkzaamheden van uw Kamer op 24 juni 2008 heeft het lid Heerts naar aanleiding van de NOVA-uitzending van 19 juni 2008 verzocht om een brief over het Wots-verzoek met betrekking tot de in Thailand gedetineerde Nederlander Eef de F. Tevens hebben de leden Van Velzen, Teeven (VVD), Azough (GL) en Pechtold (D66) op 24 juni jl., vragen gesteld over dezelfde zaak. De vragen worden gelijktijdig met deze brief beantwoord (Aanhangsel der Handelingen II, vergaderjaar 2007–2008, nr. 2835).

De heer Eef de F. heeft in het kader van de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (Wots) verzocht om de straf die hem in Thailand is opgelegd, in Nederland verder te ondergaan. De in Thailand opgelegde gevangenisstraf bedraagt 22 jaar wegens het illegaal invoeren van drugs, te weten 1,48 gram cocaïne en 9,80 gram marihuana.

Behandeling van het verzoek

Aangezien het verdrag alleen de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging kent, waarover hierna meer, is het bepaalde in artikel 43 van de Wots van toepassing. Dat artikel bepaalt dat de voortgezette tenuitvoerlegging van een in een andere staat opgelegde vrijheidsstraf op aanwijzing van de minister van Justitie in Nederland kan plaatsvinden. De hier bedoelde aanwijzing kan pas worden gegeven nadat advies is ingewonnen van de bijzondere kamer van het Gerechtshof te Arnhem.

Het Gerechtshof te Arnhem heeft positief geadviseerd in deze zaak De F., waarbij het Hof ervan uit is gegaan dat de Thaise autoriteiten zullen instemmen met een aanpassing van de straf aan het Nederlands wettelijk strafmaximum van zestien jaar en met de toepasselijkheid van de Nederlandse regeling van vervroegde invrijheidstelling. Aan de advocaat en de ouders van de heer De F. heb ik medegedeeld dat ik het advies van het Gerechtshof in Arnhem terzake zal volgen.

Naar aanleiding van het advies van het Gerechtshof in Arnhem heeft op mijn ministerie met de ouders en de raadsman van de heer De F. een gesprek plaatsgevonden. Bij die gelegenheid zijn alle aspecten van de zaak uitvoerig besproken en hebben de ouders en de raadsman van de heer De F. hun zienswijze uitgebreid kunnen toelichten. Voorts heeft er uitvoerige briefwisseling plaatsgevonden tussen de raadsman van de heer De F. en mijn departement. Naar aanleiding van deze briefwisseling, in het bijzonder de vragen die de raadsman en de ouders van de heer De F. hadden over dat advies, heb ik opnieuw het Hof geraadpleegd. Het Hof heeft mij laten weten dat het zijn eerdere advies handhaaft.

De ouders van de heer De F. hebben mij onlangs een brief gezonden waarin ze nogmaals expliciet aandacht hebben gevraagd voor het wots-verzoek van hun zoon. Hierop heb ik hun uitvoerig uitgelegd hoe het wots-verdrag met Thailand werkt en waarom de Thaise straf slechts in heel beperkte mate kan worden aangepast. Verder heb ik erop gewezen dat de vergelijking met een straf die in Nederland voor soortgelijk drugsdelict wordt opgelegd, mank gaat. Van doorslaggevende betekenis is, dat het feit in Thailand met zijn hoge straffen voor drugsdelicten is gepleegd en niet in Nederland. Verder heb ik aan de ouders aangegeven dat ik het volste begrip heb dat ze nogmaals mijn aandacht vroegen voor het wots-verzoek van hun zoon en tevens heb ik aangegeven dat ik het heel goed kon begrijpen dat ze zich inzetten om voor hun zoon een uitkomst te bewerkstelligen die voor hem zo gunstig mogelijk is. Echter, mijn conclusie kon niet anders zijn dan dat aan zijn wots-verzoek alle vereiste zorg wordt besteed en dat de rechtsregels die gelden zorgvuldig en correct zijn toegepast.

Ik wil benadrukken dat de overbrengingsprocedure wordt gevoerd op uitdrukkelijke wens van de veroordeelde zelf. Het staat de betrokkene vrij om van zijn verzoek af te zien. De heer De F. heeft laten weten dat hij het van de hoogte van de in Nederland bepaalde straf laat afhangen of hij zijn verzoek om te worden overgebracht, handhaaft. Zodra de heer De F. te kennen geeft dat hij zijn wots-verzoek wil handhaven zal Nederland een verzoek tot zijn overbrenging indienen bij de Thaise autoriteiten. Wanneer duidelijk is dat ook Thailand formeel heeft ingestemd zal ik de officier van justitie in Nederland verzoeken de feitelijke overbrenging te regelen. De datum van vervroegde invrijheidstelling in Nederland zal voor de heer De F. 27 december 2013 zijn.

Het verdrag met Thailand en de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging

In de media, door advocaten, en door de Nederlandse ambassadeur in Thailand zijn tegenover de partner van de heer De F. naar aanleiding van dit wots-verzoek diverse uitspraken gedaan over de wijze waarop het wots-verdrag met Thailand zou moeten worden toegepast in zijn zaak. Hierbij worden soms nogal wat zaken verondersteld, waarvoor geen feitelijke of juridische grondslag bestaat. Ik kom tot dat oordeel op grond van het volgende.

Tijdens de onderhandelingen die hebben geleid tot het wots-verdrag dat in werking is getreden op 1 april 2005 tussen Nederland en Thailand, is uitvoerig gesproken over de wijze waarop door Nederland zou worden omgegaan met de in Thailand opgelegde straffen. Al snel bleek dat de omzettingsprocedure volstrekt onacceptabel was voor Thailand. De Thaise delegatie stelde zich lange tijd op het standpunt, dat elke aanpassing van de Thaise straf als een gebrek aan respect voor de Thaise rechter werd ervaren. De noodzaak tot aanpassing van de straf zag Thailand aanvankelijk in het geheel niet. Veroordeelden die worden overgedragen, werden

volgens Thaise autoriteiten alleen al daardoor sterk bevoorrecht. Een samenloop met reductie van de Thaise straf, doordat deze werd aangepast, werd niet acceptabel geacht. Aangezien dit standpunt voor Nederland niet aanvaardbaar was, is tijdens de verdere onderhandelingen van Nederlandse zijde steeds weer aangevoerd, dat uitsluiting van aanpassing van de straf voor Nederland niet aanvaardbaar was. In elk geval niet in die gevallen waarin de Thaise straf hoger is dan de maximumstraf die naar Nederlands recht op hetzelfde strafbare feit is gesteld. Uiteindelijk stemden de Thaise autoriteiten in met de opname van de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging in het verdrag onder de voorwaarde dat in het verdrag tevens een bepaling zou worden opgenomen dat de Commissie die in Thailand over wots-verzoeken beslist, het recht had de overbrenging te weigeren indien het in Nederland te ondergaan strafrestant lager zou zijn dan het Thaise strafrestant. De van Thaise zijde bedongen weigeringsgrond is terug te voeren op het Thaise recht. Nederland heeft daartegen bezwaar gemaakt, omdat opname van een dergelijke weigeringsgrond het verdrag met Nederland zinloos zou maken. Immers, de meeste Nederlandse gedetineerden in Thailand waren veroordeeld voor drugsdelicten en het Thaise strenge strafklimaat voor drugsdelicten leidt tot opgelegde straffen die nagenoeg altijd hoger zullen liggen dan de Nederlandse strafmaxima voor drugsdelicten. Als Nederland dan vervolgens de straf zou terugbrengen tot het Nederlandse strafmaximum, zou de aanpassing leiden tot een lagere strafrestant dan het Thaise strafrestant. Aldus zou deze expliciete weigeringsgrond in het verdrag fungeren als een oproep aan de Thaise Wots-commissie om overbrenging te weigeren bij drugsdelicten. Na moeizame besprekingen werd uiteindelijk bereikt, dat in het verdrag de voortgezette procedure summier werd opgenomen. De in Wots-verdragen gebruikelijke passage over het terugbrengen van de opgelegde straf tot het strafmaximum ontbreekt daarom ook. Verder werd de weigeringsgrond niet opgenomen in het verdrag. Als compromis, maar ook als herinnering aan de naar Thaise recht bestaande mogelijkheid om overbrenging te weigeren wegens een te laag strafrestant, werd in de vastgestelde notulen (Trb. 2004, 216) punt 3¹ opgenomen. De positieve formulering van punt 3 is bedoeld om te bevorderen dat de Thaise Wots-commissie zo min mogelijk gebruik maakt van zijn wettelijke mogelijkheid om de overbrenging te weigeren wegens een te laag strafrestant. Gelet op de totstandkoming van dit punt kan de formulering niet worden uitgelegd als een mogelijkheid voor de staat van tenuitvoerlegging om de strafmaat verder dan het wettelijke strafmaximum terug te brengen.

Ten slotte merk ik nog op dat mijn ambtsvoorganger er vóór het sluiten van het verdrag al op heeft gewezen, dat het verschil in strafklimaat voor drugsdelicten tussen Thailand en Nederland de mogelijkheden voor overbrenging sterk beïnvloedt. Bovendien zal het door de combinatie met andere voorwaarden die Thailand stelt in sommige gevallen de overbrenging onmogelijk maken. (Kamerstukken II 2003–2004, 29 200 VI, nr. 131). Vervolgens is bij de goedkeuring van het verdrag daar nog eens op gewezen. Het verdrag, inclusief de beperkte mogelijkheden tot aanpassing van de Thaise straf, is dus welbewust door het Koninkrijk der Nederlanden met deze inhoud gesloten.

Conclusie

Het verdrag met Thailand kent alleen de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging. Bij deze procedure bestaat er in beginsel geen ruimte om een lagere straf op te leggen dan de straf die in de staat van veroordeling is opgelegd. De enige uitzondering daarop is als de buitenlandse straf hoger is dan het Nederlands wettelijk strafmaximum. Hoewel Nederland de voorkeur geeft aan de exequaturprocedure is de procedure van voort-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

gezette tenuitvoerlegging niet uitzonderlijk. Er zijn meerdere landen waarmee Nederland een Wots-relatie onderhoudt, die de voorkeur hebben voor deze procedure.

Reeds toen het wots-verdrag werd gesloten, was duidelijk dat in Thailand zeer hoge straffen bij drugsdelicten zouden voorkomen. De keuze is toen gemaakt om ook in geval van zulke straffen wots mogelijk te maken. Een vergelijking met Nederlandse maatstaven is niet op zijn plaats, omdat het gaat om een Thaise straf die is opgelegd voor een in Thailand gepleegd strafbaar feit. Een verdere tenuitvoerlegging van de straf in Nederland zal er in het geval van de heer De F. toe leiden dat zijn straf wordt teruggebracht van 22 jaar naar zestien jaar. Het is aan de veroordeelde zelf te bepalen of hij zijn verzoek handhaaft.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en de vragen van de leden Van Velzen, Teeven, Azough en Pechtold te hebben beantwoord.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin